

Structural Equation Modeling of Marital Satisfaction Based on Spiritual Well-Being and Psychological Hardiness: The Mediating Role of Marital Adjustment

Mohammadreza Tamannaefar^{1✉}, Ahmad Mazhabdar², and Fatemeh Hadizadeh³

1. Corresponding author, Department of Psychology, Faculty of Humanities Sciences, University of Kashan, Kashan, Iran. Email: tamannai@kashanu.ac.ir
2. Department of Psychology, Faculty of Humanities Sciences, University of Kashan, Kashan, Iran. Email: a.mazhabdar@grad.kashanu.ac.ir
3. Department of Psychology, Faculty of Humanities Sciences, University of Kashan, Kashan, Iran. Email: f.hadizadeh99@grad.kashanu.ac.ir

Article Info

Article type:
Research Article

Article history:

Received 16 November 2024
Received in revised form 27 February 2025
Accepted 8 April 2025
Available online 23 September 2025

Keywords:

Spiritual Well-Being,
Marital Satisfaction,
Marital Adjustment,
Psychological Hardiness.

ABSTRACT

Objective: psychological well-being within society. The quality of marital relationships and the sense of satisfaction with marital life are Vital factors in strengthening the family system. Hence, the aim of this study was to Investigate the mediating role of marital adjustment in the relationship between spiritual well-being, psychological hardiness, and marital satisfaction.

Method: The current study was carried out using a correlational method through structural equation modeling. The research population included all married employees of knowledge-based companies in the Science and Technology Park of Isfahan in 2023, from which 303 individuals were selected through convenience sampling. To collect data, the following instruments were employed: the Enrich Marital Satisfaction Scale (1989), the Spiritual Well-Being Scale by Paloutzian and Ellison (1982), the Psychological Hardiness Scale by Kobasa (1992), and the Marital Adjustment Scale by Spanier (1976). The data were then analyzed using SPSS and AMOS statistical software.

Results: The results showed that spiritual well-being, psychological hardiness, and marital adjustment were positively and significantly related to marital satisfaction (p -value<.01). Additionally, structural equation modeling analysis Showed that spiritual well-being and psychological hardiness, with the mediating role of marital adjustment, significantly influenced marital satisfaction(p -value<.05).

Conclusions: According to these results, enhancing spiritual well-being and strengthening psychological hardiness among couples can significantly contribute to Improving marital adjustment and satisfaction.

Cite this article: Tamannaefar, M., Mazhabdar, A., & Hadizadeh, F. (2025). Structural Equation Modeling of Marital Satisfaction Based on Spiritual Well-Being and Psychological Hardiness: The Mediating Role of Marital Adjustment. *Journal of Woman and Family Studies*, 13 (3), 27-50. <https://doi.org/10.22051/jwfs.2025.48927.3147>

© Author(s) retain the copyright. **Publisher:** Alzahra University.
DOI: <https://doi.org/10.22051/jwfs.2025.48927.3147>

Introduction

The family is one of the fundamental societal organizations, playing a crucial role in individual development and psychological well-being. Marital bonds and spousal relationships form the core of the family system and are vital for strengthening this institution as well as fulfilling individuals' basic needs. One of the significant determinants of spousal relationship quality is "marital satisfaction", which refers to the happiness and contentment spouses experience in their shared life. Marital satisfaction plays a key role in personal success, happiness, and psychological well-being (Li et al., 2024).

According to the well-being theory proposed by Seligman's (2012), character strengths and personality capacities have a vital role in increasing social relationships, particularly spousal relationships.

An important personality capacity is "spiritual well-being", which includes two elements, religiosity and existential well-being. Religious well-being refers to the connection with a higher power, namely God, while existential well-being reflects individuals' sense of who they are, what they do, why they do it, and where they belong. Based on research findings, spirituality and the connection with God have a significant association with the quality of spousal relationships, and there is a significant and positive relationship between spiritual well-being and marital satisfaction (Khalili Baseri et al., 2023).

Another personality strength related to marital satisfaction is "psychological hardiness", which can impact the quality of marital relationships. Hardiness is a characteristic that functions as a source of resilience, flexibility, and protective shielding when facing the stressful events of life. It illustrates a general orientation toward oneself and the surrounding world, comprising three components: commitment, control, and challenge. Studies show that hardiness has a positive and significant relationship with marital intimacy and family cohesion, has a negative relationship with marital conflicts, and plays a pivotal role in marital satisfaction.

Another factor associated with marital satisfaction is "marital adjustment", which refers to the quality of interaction between spouses, encompassing cohesion, supportiveness, sharing of emotions and thoughts, level of engagement, and time spent together. The literature has shown a positive and significant relationship between marital adjustment and marital satisfaction (Rastgftar & Khodadadi, 2024). Moreover, it has been demonstrated that spiritual well-being and psychological hardiness are positively and significantly related to marital adjustment (Zarei, 2019; Mansouri et al., 2023).

Given the importance of understanding the factors that strengthen the institution of the family and the effort to improve the level of adjustment and satisfaction in spousal relationships, especially with regard to the increasing divorce rates posing a challenge to contemporary societies, it seems essential to conduct research on identifying the factors influencing marital satisfaction. Hence, the present study aims to investigate the structural equation model of marital satisfaction based on spiritual well-being and psychological hardiness, with the mediating role of marital adjustment.

Method

Regarding its objective, the present research is an applied type conducted through a correlational method within the framework of structural equation modeling. The statistical population consisted of the married employees of knowledge-based companies in Isfahan Science and Research Town in 2023. A total of 303 participants were selected through the convenience sampling method. They completed online questionnaires including the Enrich Marital Satisfaction Scale (1993), the Busby Marital Adjustment Scale (1995), the Ellison Spiritual Well-being Scale (1982), and the Psychological Hardiness Scale (1982). Among the participants, 71% were female, and 29% were male. The collected data were analyzed using the SPSS software version 24 and the AMOS software.

Results

The findings suggested a significant positive correlation between marital satisfaction, spiritual well-being, psychological hardiness, and marital adjustment ($p\text{-value} < .01$).

Table 1. Results of the Evaluation of Direct and Indirect Effects

Type of effect	Path	β	Standard error	p-value	Confidence interval
Total	Spiritual Well-being → Marital Satisfaction	.357	.085	.001	(.221, .561)
Total	Psychological Hardiness → Marital Satisfaction	.264	.088	.014	(.064, .416)
Direct	Spiritual Well-being → Marital Satisfaction	.051	.065	.690	(-.067, .187)
Direct	Psychological Hardiness → Marital Satisfaction	.071	.065	.320	(-.063, .195)
Direct	Spiritual Well-being → Marital Adjustment	.366	.082	.001	(.237, .573)
Direct	Psychological Hardiness → Marital Adjustment	.231	.090	.031	(.025, .380)
Direct	Marital Adjustment → Marital Satisfaction	.836	.050	.002	(.736, .926)
Indirect	Spiritual Well-being → Marital Adjustment → Marital Satisfaction	.306	.073	.001	(.195, .494)
Indirect	Psychological Hardiness → Marital Adjustment → Marital Satisfaction	.193	.075	.030	(.024, .316)

Additionally, the conceptual model of the present study showed the existence of both direct and indirect pathways. According to Table 1, marital adjustment fully mediates the relationship of spiritual well-being and psychological hardiness with marital satisfaction ($p\text{-value} < .05$). Additionally, the number of children and gender created no significant differences in the results of the study.

Conclusions

This study aimed to investigate the structural equation model of marital satisfaction based on spiritual well-being and psychological hardiness, with the mediating role of marital adjustment. The results highlighted that spiritual well-being significantly influences marital satisfaction through the mediation of marital adjustment ($p < 0.05$). To explain this finding, it can be stated that individuals with higher spiritual well-being, holding the belief that God provides them with support, are more likely to positively deal with stressful situations. They increase their ability to cope with challenges and manage the psychological pressures and shared-life difficulties, leading to better adjustment with their spouse. Psychological well-being and spiritual vitality also increase readiness for positive interaction and harmonious adjustment with one's spouse.

Another role of spiritual well-being in adjustment is that a strong connection with God and a deeper understanding of the meaning of life strengthen personality traits such as forgiveness, patience, self-control, and responsibility. It can be concluded that spiritual well-being reinforces the positive characteristics of spouses, thus promoting greater compatibility between partners. The improved adjustment leads to increased cohesion, consensus, and intimacy, ultimately enhancing marital satisfaction.

These results are consistent with the prior studies that emphasize the importance of spiritual well-being in promoting healthy marital relationships and increasing overall family well-being. By strengthening personal resilience and relational harmony, spiritual well-being plays a key role in achieving marital satisfaction.

Furthermore, the results of this research demonstrated that psychological hardiness significantly influences marital satisfaction through the mediation of marital adjustment. To explain this relationship, it can be stated that hardiness helps individuals manage the challenges of shared life more effectively by fostering flexibility and improving their ability to endure difficult situations. This mindset enables spouses to overcome problems and hardships with minimal damage while preserving the cohesion of their relationship (Golmohammadian & Salimi, 2023). Positive engagement with life's difficulties, a sense of growth and success in addressing challenges, and mutual commitment to enhancing relational quality can substantially increase the couple's satisfaction with their shared life.

Author Contributions

The contributions of the authors to this article are as follows:

First author: Supervision of the research project, oversight of all research stages, review and finalization of the manuscript.

Second author: Research design, review of prior literature, initial drafting of the manuscript, supervision of data analysis and interpretation.

Third author: Field implementation of the study, sampling and data collection, final editing of the manuscript.

Data Availability Statement

The data supporting this study are not publicly available due to their sensitive nature. For access to the data, please contact the corresponding author via email.

Acknowledgment

The authors would like to express their gratitude to all the employees of knowledge-based companies who contributed to and supported the completion of this research.

Ethical Considerations

The authors avoided data fabrication, falsification, and plagiarism, and any form of misconduct.

Funding

This research received no specific fund and was conducted at the personal expense of the authors.

Conflict of Interest

Conducting this research did not create any conflict of interests for the authors, and the results were reported transparently and without bias.

مدل‌یابی معادلات ساختاری رضایت زناشویی بر اساس بهزیستی معنوی و سخت‌رویی روان - شناختی؛ نقش میانجیگر سازگاری زناشویی

محمد رضا تمنائی فر^۱، احمد مذهب‌دار^۲، و فاطمه هادی زاده^۳

۱. نویسنده مسئول، گروه روان‌شناسی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه کاشان، کاشان، ایران. رایانامه: tamannai@kashanu.ac.ir

۲. گروه روان‌شناسی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه کاشان، کاشان، ایران. رایانامه: a.mazhabdar@grad.kashanu.ac.ir

۳. گروه روان‌شناسی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه کاشان، کاشان، ایران. رایانامه: f.hadizadeh99@grad.kashanu.ac.ir

چکیده

اطلاعات مقاله

نوع مقاله:

مقاله پژوهشی

هدف. سلامت روانی افراد جامعه دارد. کیفیت روابط زوجین و احساس رضایت از زندگی مشترک یکی از عوامل اساسی تحکیم نظام خانواده می‌باشد. از این رو هدف این پژوهش، بررسی نقش واسطه‌ای سازگاری زناشویی در رابطه بین بهزیستی معنوی و سخت‌رویی روانشناختی با رضایت زناشویی بوده است.

روش پژوهش. پژوهش حاضر به شیوه هم‌بستگی و از طریق الگویابی معادلات ساختاری انجام شد. جامعه آماری شامل تمامی کارکنان متاهل شرکت های دانش بنیان شهرک علمی و تحقیقاتی اصفهان در سال ۱۴۰۲ بود که ۳۰۳ نفر از طریق نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند. برای جمع‌آوری اطلاعات از مقیاس رضایت زناشویی انریچ (۱۹۸۹)، بهزیستی معنوی پولوتزین و الیسون (۱۹۸۲)، سخت‌رویی روان‌شناختی کوباسا (۱۹۹۲) و سازگاری زناشویی اسپینر (۱۹۷۶) استفاده شد. سپس داده‌ها از طریق نرم افزارهای آماری SPSS و AMOS مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

یافته‌ها. نتایج نشان داد که بهزیستی معنوی، سخت‌رویی روانشناختی و سازگاری زناشویی با رضایت زناشویی رابطه مثبت و معناداری دارند ($P\text{-value} < 0/01$) همچنین بررسی مدل‌یابی ساختاری نشان داد که بهزیستی معنوی و سخت‌رویی روان‌شناختی با میانجیگری سازگاری زناشویی بر رضایت زناشویی تأثیرگذار است ($P < 0/05$).

نتیجه‌گیری. بر این اساس، ارتقای بهزیستی معنوی و تقویت روحیه سرسختی در زوجین می‌تواند به افزایش سازگاری و رضایت زناشویی آن‌ها کمک شایانی کند.

تاریخچه مقاله:

تاریخ دریافت: ۱۴۰۳/۰۸/۲۶

تاریخ بازنگری: ۱۴۰۳/۱۲/۰۹

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۴/۰۱/۱۹

تاریخ انتشار: ۱۴۰۴/۰۷/۰۱

کلیدواژه‌ها:

بهزیستی معنوی،

رضایت زناشویی،

سازگاری زناشویی

سخت‌رویی روان‌شناختی

استناد: تمنائی فر، محمد رضا؛ مذهب‌دار، احمد؛ و هادی زاده، فاطمه (۱۴۰۴). مدل‌یابی معادلات ساختاری رضایت زناشویی بر اساس بهزیستی معنوی و سخت‌رویی

روان-شناختی؛ نقش میانجیگر سازگاری زناشویی. *مطالعات زن و خانواده*، ۱۳ (۳)، ۵۰-۲۷. <https://doi.org/>

10.22051/jwfs.2025.48927.3147

ناشر: دانشگاه الزهرا (س). © نویسندگان.

پروہشگاہ علوم انسانی و مطالعات فرہنگی
پرتال جامع علوم انسانی

مقدمه

خانواده به عنوان یکی از مهم‌ترین نهادهای اجتماعی است که نقش مهمی در رشد فردی، تربیت و سلامت روانی افراد دارد (احمدی و همکاران، ۲۰۲۲). پیوند ازدواج و روابط زوجین نیز هسته اصلی نظام خانواده بوده و نقش مهمی در استحکام این نهاد و تأمین نیازهای اساسی افراد دارد (یانگ و وانگ، ۲۰۲۳). از این رو شناخت عوامل مؤثر بر ارتقای کیفیت این روابط از اهمیت شایانی برخوردار است.

یکی از شاخصه‌های تعیین‌کننده در کیفیت روابط زوجین، «رضایت زناشویی» است. رضایت زناشویی به معنای احساس شادی و خرسندی زوجین از زندگی مشترک است (یفرانی و همکاران، ۲۰۲۳) و نقش مهمی در موفقیت، شادکامی و بهزیستی روانی افراد دارد (آلی و همکاران، ۲۰۲۴؛ لی و همکاران، ۲۰۲۴). پژوهش‌های انجام شده بیانگر آن است که عوامل مختلفی چون معنای زندگی، ادراک فرد از خود و دیگران، سطح انتظارات، ویژگی‌های شخصیتی، مهارت‌های حل مسئله، کیفیت روابط جنسی، اضطراب و افسردگی، رضایت زناشویی را تحت تأثیر قرار می‌دهند (برادک و کالتا، ۲۰۲۳؛ برزگر و همکاران، ۱۴۰۲؛ ددوال و همکاران، ۲۰۲۳؛ کارتول، ۲۰۲۳؛ ضیاپور، ۲۰۲۳ و مصدق و همکاران، ۱۴۰۲). براساس نظریه بهزیستی مارتین سلیگمن (۲۰۱۲) نقاط قوت شخصیتی و توانمندی‌های منش نقش برجسته‌ای در تقویت روابط اجتماعی، ویژه روابط زوجین دارد. از این رو توانمندی‌های منش می‌تواند تأثیر شایانی بر افزایش رضایت زناشویی داشته باشد.

یکی از این توانمندی‌های منش، «بهزیستی معنوی» است. از نظر موبرگ (۱۹۷۸)، بهزیستی معنوی، سازه‌ای با دو بعد افقی و عمودی است. بعد افقی آن به احساس هدفمندی در زندگی و رضایت از آن و بعد عمودی آن به ارتباط با خدا اشاره دارد. الیسون (۱۹۸۳) نیز معتقد است که بهزیستی معنوی شامل دو عنصر مذهبی و وجودی است. بهزیستی مذهبی بیانگر ارتباط با یک قدرت برتر، یعنی خداست و بهزیستی وجودی بیانگر احساس فرد از این موضوع است که چه کسی هست، چه کاری را و چرا انجام می‌دهد و به کجا تعلق دارد. بهزیستی معنوی می‌تواند در ارتقای کیفیت زندگی افراد مؤثر باشد (گیارولا و همکاران، ۲۰۲۳ و موسی و همکاران، ۲۰۲۳) و سطح شادکامی، رضایت از زندگی و سلامت روانی را افزایش دهد (ازدمیر و همکاران، ۲۰۲۳؛ آنور و رانا، ۲۰۲۴ و کوبارتی و همکاران، ۲۰۲۳). از دیدگاه پژوهشگران، معنویت و ارتباط با خدا پیوند مهمی با کیفیت رابطه زوجین دارد (واحدی و اقبالی، ۱۴۰۲ و هولدن و همکاران، ۲۰۲۳) و بین بهزیستی معنوی و رضایت زناشویی رابطه مثبت و معناداری وجود دارد (خلیلی باصری و همکاران، ۱۴۰۲؛ روشنی‌زاده و نعمتی پور، ۲۰۲۳ و سیفی و تقوی، ۱۳۹۸).

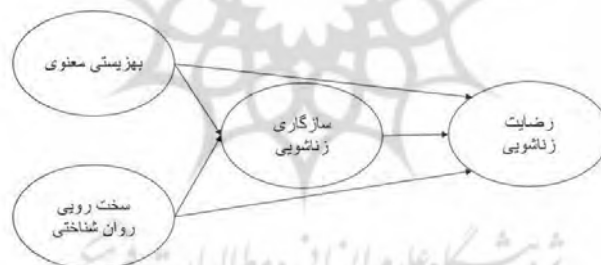
یکی دیگر از نقاط قوت شخصیتی مرتبط با رضایت زناشویی، «سخت‌رویی روان‌شناختی» است که می‌تواند کیفیت روابط زناشویی را تحت تأثیر قرار دهد (حسینی و همکاران، ۱۳۹۴). از دیدگاه کوباسا (۱۹۷۹) سخت‌رویی، ویژگی است که در رویارویی با حوادث فشارزای زندگی، به‌عنوان منبعی از مقاومت، انعطاف‌پذیری و سپری محافظ عمل می‌کند. درواقع یک جهت‌گیری کلی نسبت به خود و دنیای پیرامون است که شامل ۳ مؤلفه تعهد، کنترل و چالش (مبارزه‌جویی) است. فردی که از «تعهد» برخوردار است، در زندگی به چیزهای با ارزشی معتقد است که اهمیت و معنای زیستن را برای او برجسته می‌سازد. فردی که مؤلفه «کنترل» در او زیاد است، احساسی تأثیرگذار بر جریان زندگی خود داشته و خود را در تغییر و دگرگونی شرایط، توانا و مسئول می‌بیند. فردی که میزان خصیصه «چالش» در او بیشتر است، رویدادهای زندگی را به‌منزله فرصتی برای پویایی و سازگاری مجدد و میدانی برای پژوهش و ارتقاء خویشتن تلقی می‌کند و در برابر مشکلات و سختی‌ها منفعل نمی‌شود (پنیری و همکاران، ۱۴۰۰). پژوهش‌ها بیانگر آن است که سخت‌رویی، عامل مؤثری در افزایش کیفیت زندگی، رضایت افراد از زندگی و سلامت روانی بوده (رشید و همکاران، ۲۰۲۳؛ زهایب و شهید، ۲۰۲۴ و منصوری و همکاران، ۲۰۲۳) و رابطه مثبت و معناداری با صمیمیت زناشویی و انسجام خانوادگی و رابطه منفی با تعارضات زناشویی دارد و بر رضایت زناشویی تأثیرگذار است (الهی و همکاران، ۱۴۰۱؛ سیفی و تقوی، ۱۳۹۸؛ صالحی و همکاران، ۱۴۰۳؛ عبدی زرین و صانعی طاهری، ۱۳۹۹).

عامل دیگری که با رضایت زناشویی رابطه دارد، «سازگاری زناشویی» است. سازگاری یک مهارت اجتماعی است که فرد را قادر می‌سازد تا رفتار دیگران را درک و پیش‌بینی کرده، رفتار خود را کنترل کند و تعاملات اجتماعی خود را به نحو سازش یافته‌ای تنظیم کند (مهدی پور و صداقتی فرد، ۱۳۹۴). در واقع، سازگاری زناشویی به کیفیت تعامل زوجین از جمله انسجام، حمایت‌پذیری،

به اشتراک گذاشتن احساسات و افکار با یکدیگر، میزان ارتباط و زمان صرف شده با یکدیگر اشاره دارد. توافق در زمینه‌های اساسی زندگی از جمله مسائل مالی یا تقسیم مسئولیت در کارهای خانه، نقش تعیین‌کننده‌ای در ایجاد یک سازگاری مطلوب دارد. علاوه بر این، زوج‌های سازگار، معمولاً علایق و ارزش‌های مشابهی دارند و در ابراز محبت با یکدیگر هماهنگ هستند (اونال و آگگون، ۲۰۲۲). سازگاری با همسر یکی از عوامل مؤثر بر افزایش بهزیستی و احساس رضایت از زندگی است (آزگوک و تنریودی، ۲۰۱۸؛ ایسیک و همکاران، ۲۰۲۰؛ شهریوی و همکاران، ۱۴۰۲؛ عسکری و همکاران، ۱۳۹۸؛ ما و همکاران، ۲۰۲۳). پژوهش‌های متعددی نیز بیانگر رابطه مثبت و معنادار سازگاری زناشویی با رضایت زناشویی است (راست گفتار و خدادای، ۱۴۰۳؛ ساگینو و همکاران، ۲۰۱۶؛ علیدوستی و همکاران، ۱۴۰۰؛ کایس و همکاران، ۲۰۲۲؛ سلیک و همکاران، ۲۰۲۲).

از طرف دیگر مطالعات نشان داده است که بهزیستی معنوی و سخت‌رویی با سازگاری زناشویی رابطه مثبت و معناداری دارند (زارعی، ۱۳۹۸؛ سیفی و تقوی، ۱۳۹۸؛ عسکری و همکاران، ۱۳۹۵؛ گالی و جسؤال، ۲۰۲۴؛ مدی، ۲۰۱۳؛ منصوری و همکاران، ۱۴۰۲؛ قادری و همکاران، ۱۴۰۲؛ گل محمدیان و سلیمی، ۱۴۰۲).

باتوجه به اهمیت شناخت عوامل مؤثر بر استحکام نهاد خانواده و تلاش برای ارتقای سطح سازگاری و رضایت زوجین در زندگی مشترک و در شرایطی که افزایش آمار طلاق به چالشی برای جوامع امروزی تبدیل شده است، پژوهش پیرامون عوامل تأثیرگذار بر افزایش رضایت زناشویی ضروری به نظر می‌رسد. طبعاً نتایج این پژوهش‌ها می‌تواند به مشاوران و تصمیم‌گیران حوزه خانواده کمک شایانی کند. علی‌رغم پژوهش‌های انجام شده در این زمینه، نقش ۳ عامل بهزیستی معنوی، سخت‌رویی روان‌شناختی و سازگاری زناشویی هم‌زمان در رضایت زناشویی و همچنین نقش واسطه‌ای سازگاری زناشویی در رابطه بین بهزیستی معنوی و سخت‌رویی روان‌شناختی با رضایت زناشویی مورد بررسی قرار نگرفته است. به همین خاطر پژوهش حاضر با الهام از نظریه بهزیستی سلینگمن (۲۰۱۲) به دنبال بررسی مدل معادلات ساختاری رضایت زناشویی براساس بهزیستی معنوی و سخت‌رویی روان‌شناختی با نقش میانجیگر سازگاری زناشویی است.

شکل ۱. مدل رضایت زناشویی

روش پژوهش

پژوهش حاضر از نظر هدف، کاربردی بوده و به شیوه هم‌بستگی و در قالب الگویابی معادلات ساختاری انجام شد. جامعه آماری کارکنان متأهل شرکت‌های دانش بنیان شهرک علمی-تحقیقاتی اصفهان در سال ۱۴۰۲ بودند. برای تعیین حجم نمونه از مدل دانیل سوپر (۲۰۲۱) و طبق آثار کوهن (۱۹۸۸) و وست لند (۲۰۱۰) استفاده شد. به شکل تخمینی اندازه اثر برابر با ۰/۳، سطح توان آماری پیش‌بینی شده برابر با ۰/۹ و سطح احتمال برابر با ۰/۰۵ در نظر گرفته شد و در نهایت، حداقل حجم نمونه ۲۸۸ آزمودنی تعیین شد.

باتوجه به عدم امکان نمونه‌گیری احتمالی، از شیوه غیرتصادفی در دسترس برای انتخاب نمونه‌ها استفاده شد؛ به این ترتیب که پس از هماهنگی با مسئولین روابط عمومی برخی از شرکت‌های دانش بنیان مستقر در شهرک علمی تحقیقاتی اصفهان که تمایل به همکاری داشتند، با لحاظ احتمال ریزش داده‌ها، ۳۰۳ نفر از کارکنان متأهل این شرکت‌ها انتخاب شده و برخط پرسشنامه‌های پژوهش را تکمیل کردند. از میان شرکت‌کنندگان، ۷۱ درصد زن و ۲۹ درصد مرد بودند. ۲۲ درصد افراد، دارای مدرک دیپلم، ۴۲

درصد دارای مدرک کارشناسی، ۲۵ درصد دارای مدرک کارشناسی ارشد و ۸ درصد دارای مدرک دکتری بودند. داده‌های به‌دست آمده با استفاده از نسخه ۲۴ نرم افزارهای آماری SPSS و AMOS بررسی و تحلیل شد.

ابزارهای پژوهش

فرم کوتاه شده پرسشنامه رضایت زناشویی انریچ (Enrich)

پرسشنامه اصلی دارای ۱۲۵ سؤال و ۱۲ خرده مقیاس از جمله رضایت زناشویی است. به‌منظور کوتاه شدن، فاورز و السن در قالب ۱۵ سؤال، پرسشنامه‌ای را طراحی کرد که به دو بخش ۱۰ و ۵ سؤالی تقسیم شده‌است. حیطة ۱۰ سؤالی روابط زناشویی را بررسی و اندازه‌گیری می‌کند و ۵ سؤال دیگر سؤالات انحرافی آرمان‌گرایانه هستند. پاسخ‌دهی به سؤالات، به روش لیکرت و در طیف ۵ گزینه‌ای از «کاملاً موافقم» تا «کاملاً مخالفم» است. روش نمره‌گذاری مستقیم است و هر چه نمره کسب‌شده بالاتر باشد، رضایت زناشویی نیز بیش‌تر است (فاورس و السن، ۱۹۹۳). مقدار آلفای کرونباخ پرسشنامه انریچ ۱۰ گویه‌ای ۰/۷۴ و میزان روایی معیار آن، ۰/۷۷ ارزیابی‌شده‌است (عرب علیدوستی و همکاران، ۱۳۹۴). در پژوهش حاضر نیز مقدار آلفای کرونباخ پرسشنامه، ۰/۸۲ محاسبه شد.

پرسشنامه بهزیستی معنوی (SWBS)

این پرسشنامه توسط پولوتزین و الیسون در سال ۱۹۸۲ طراحی شده و ۲۰ سؤال دارد که سؤالات فرد آن، سلامت مذهبی و سؤالات زوج آن سلامت وجودی را می‌سنجند. پاسخ به این سؤالات به شکل طیف لیکرت ۶ درجه‌ای از «کاملاً موافقم» تا «کاملاً مخالفم» طراحی شده‌است. در مسیر طراحی این مقیاس، به این موضوع توجه شده‌است که ابزار مورد نظر عمومیت کافی و مطلوب را داشته‌باشد تا برای افراد جامعه با عقاید مذهبی و معنوی گوناگون، قابل استفاده باشد (امیدواری، ۱۳۸۷). جمع نمره‌های کسب شده از آزمون بین ۲۰ تا ۱۲۰ قرار می‌گیرد. اگر فردی نمره ۲۰ الی ۴۰ کسب کند، از سلامت معنوی در حد پایین برخوردار است. نمره ۴۱ تا ۹۹ نشان‌دهنده سلامت معنوی در حد متوسط و ۱۰۰ تا ۱۲۰ نشان‌دهنده سلامت معنوی در حد بالا است. پولوتزین و الیسون ضریب آلفای کرونباخ کل مقیاس را ۰/۹۳ و این مقدار را برای خرده‌مقیاس بهزیستی مذهبی برابر با ۰/۹۱ و برای بهزیستی وجودی نیز ۰/۹۱ به‌دست آورده‌اند (پولوتزین و الیسون، ۱۹۸۲). ضریب آلفای کرونباخ در پژوهشی که دهشیری و همکاران (۱۳۸۷) انجام دادند، برای کل مقیاس برابر با ۰/۹۰، برای خرده‌مقیاس سلامت مذهبی ۰/۸۲ و برای سلامت وجودی ۰/۸۷ به‌دست آمد. این پژوهشگران با روش بازآزمایی مقدار آلفای کرونباخ را به‌ترتیب برابر با ۰/۸۵، ۰/۷۸ و ۰/۸۱ به‌دست آوردند. در پژوهش حاضر، مقدار آلفای کرونباخ کل پرسشنامه برابر با ۰/۸۷، برای خرده‌مقیاس سلامت مذهبی ۰/۸۵ و خرده مقیاس سلامت وجودی ۰/۷۷ به‌دست آمد.

پرسشنامه سخت‌رویی روان‌شناختی کوباسا

پرسشنامه ۵۰ سؤالی سخت‌رویی، در سال ۱۹۸۲ توسط کوباسا طراحی شده‌است. در این پژوهش از فرم کوتاه این مقیاس که ۲۰ سؤال دارد، استفاده شده‌است. سخت‌رویی ۳ خرده‌مقیاس تعهد، کنترل و چالش‌طلبی دارد که سؤالات ۱ تا ۹ خرده مقیاس تعهد، سؤالات ۱۰ تا ۱۶ خرده مقیاس کنترل و سؤالات ۱۷ تا ۲۰ خرده مقیاس چالش‌طلبی را می‌سنجد. پاسخ‌های پرسشنامه، به شکل طیف لیکرتی طراحی شده و شامل گزینه‌های «هرگز»، «به‌ندرت»، «گاهی اوقات» و «غلب اوقات» است. در بررسی کوباسا، ضریب آلفای کرونباخ برای هر خرده‌مقیاس به‌ترتیب ۰/۹۵، ۰/۹۴ و ۰/۹۱ به‌دست آمد (کوباسا، ۱۹۸۳). همچنین زارع و امین‌پور (۱۳۹۰) آزمایشی را در ایران انجام دادند و آلفای کرونباخ پرسشنامه سخت‌رویی برای کل مقیاس را برابر با ۰/۹۱ گزارش کردند. این مقدار برای خرده‌مقیاس تعهد، ۰/۸۴، برای خرده‌مقیاس کنترل ۰/۸۲ و برای مؤلفه چالش‌طلبی برابر ۰/۷۵ گزارش شد. پایایی این پرسشنامه توسط پژوهش حاضر نیز بررسی شد و مقدار آلفای کرونباخ آن ۰/۹۱ و برای خرده‌مقیاس تعهد ۰/۸۲، کنترل ۰/۸۴ و مبارزه‌جویی ۰/۸۵ به‌دست آمد.

پرسشنامه سازگاری زناشویی (RDAS)

فرم اصلی این پرسشنامه را اسپینر در سال ۱۹۷۶ و با ۳۲ سؤال طراحی کرده‌است. پس از آن، باسبی و همکاران در سال ۱۹۹۵ فرم استاندارد کوتاه شده آن را با ۱۴ سؤال طراحی کردند. این ابزار از سه خرده‌مقیاس هم‌فکری و توافق، رضایت و انسجام تشکیل شده‌است. پرسشنامه به شکل طیف لیکرت ۶ تایی است و ۰ نشان‌دهنده «کاملاً مخالف» و عدد ۵ نشان‌دهنده «کاملاً موافق» است. هولیست و میلر (۲۰۰۵) پایایی این پرسشنامه را به روش آلفای کرونباخ از ۰/۸ تا ۰/۹ بیان کرده‌اند. برهمین اساس، عیسی نژاد (۱۳۸۷) در پژوهشی پایایی کل این پرسشنامه را ۰/۹۱ و پایایی مؤلفه‌های توافق، رضایت و انسجام را به ترتیب ۰/۸۱، ۰/۸۶ و ۰/۹۲ گزارش کرده‌است. پایایی این پرسشنامه توسط پژوهش حاضر نیز ارزیابی شد؛ به این ترتیب که آلفای کرونباخ کل پرسشنامه برابر با ۰/۹، برای خرده‌مقیاس انسجام، برابر ۰/۷، خرده‌مقیاس توافق برابر ۰/۸۷ و برای مؤلفه رضایت میزان ۰/۸ به دست آمد.

یافته‌های پژوهش

میانگین سنی شرکت‌کنندگان ۳۶/۷۲ سال با انحراف استاندارد ۱۰/۷۱ و میانگین مدت زمان ازدواج آنان ۱۴ سال بود. ۷۱ درصد از شرکت‌کنندگان زن و ۲۹ درصد از آنان مرد بودند.

جدول ۱. میانگین، انحراف استاندارد و شاخص‌های نرمالیتی متغیرهای پژوهش

متغیرها	میانگین	انحراف استاندارد	چولگی	کشیدگی
بهبودی معنوی	۸۹/۶۴	۱۱۴	-۰/۲۶۸	-۰/۵۵۳
سلامت مذهبی	۴۷/۲۷	۸/۳۲	-۱/۰۳۳	۳/۰۷۳
سلامت وجودی	۴۲/۲۶	۷/۷۸	-۰/۱۸۳	-۰/۶۰۲
سخت روی روان‌شناختی	۵۱/۸۹	۱۱/۵۵	-۰/۱۸۱	-۰/۳۳۶
تعهد	۲۴/۱۳	۵/۴۶	-۰/۰۶۷	-۰/۳۸۱
کنترل	۱۷/۷۹	۴/۵۵	-۰/۳۱۹	-۰/۴۹۲
مبارزه‌جویی	۹/۹۶	۳/۳۷	-۰/۰۳۷	-۰/۷۶۹
سازگاری زناشویی	۵۳/۲۵	۹/۱۹	-۰/۰۸۵	-۰/۹۶۸
هم‌فکری و توافق	۲۶/۳۱	۴/۴۷	-۱/۳۸۲	۲/۸۵۵
رضایت	۱۲/۲۷	۳/۱۵	۰/۰۳۵	-۰/۲۹۲
انسجام	۱۴/۶۷	۳/۰۸	-۰/۸۱۶	-۰/۲۹۲
رضایت زناشویی	۳۵/۴۲	۶/۴۹	-۰/۲۵۴	-۰/۲۲۶

جدول شماره ۱ آماره‌های توصیفی مربوط به میانگین و انحراف استاندارد و بهنجاری نمرات شرکت‌کنندگان در متغیرهای پژوهش را نشان می‌دهد. جدول ۲ هم‌بستگی بین متغیرهای پژوهش را نشان می‌دهد.

جدول ۲. ماتریس هم‌بستگی متغیرهای پژوهش

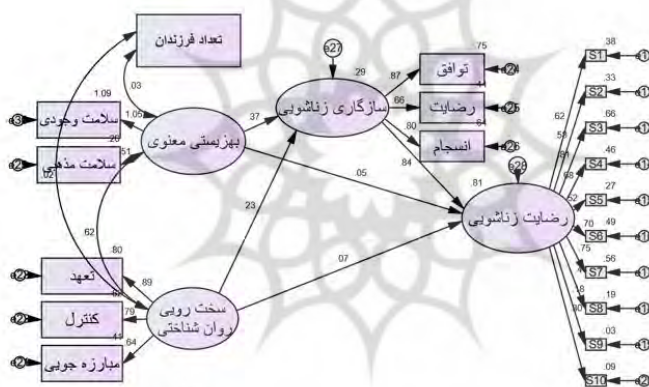
متغیرها	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲
بهبودی معنوی	۱											
سلامت مذهبی	۰/۸۹**	۱										
سلامت وجودی	۰/۸۶**	۰/۵۳**	۱									
سخت روی روان‌شناختی	۰/۵۳**	۰/۳۳**	۰/۶۱**	۱								
تعهد	۰/۴۸**	۰/۲۹**	۰/۵۷**	۰/۹۱**	۱							
کنترل	۰/۴۳**	۰/۲۶**	۰/۴۹**	۰/۸۷**	۰/۷۱**	۱						
مبارزه‌جویی	۰/۴۴**	۰/۳۰**	۰/۴۸**	۰/۷۵**	۰/۵۵**	۰/۵۱**	۱					
سازگاری زناشویی	۰/۳۶**	۰/۱۷**	۰/۴۷**	۰/۳۶**	۰/۴۰**	۰/۲۶**	-۰/۲۶**	۱				
هم‌فکری و توافق	۰/۳۸**	۰/۱۸**	۰/۵۱**	۰/۳۸**	۰/۴۰**	۰/۲۷**	-۰/۲۹**	-۰/۹۱**	۱			
رضایت	۰/۲۱**	-۰/۰۷	۰/۳۰**	۰/۲۵**	۰/۲۸**	۰/۱۶**	-۰/۱۹**	-۰/۷۸**	۰/۵۶**	۱		
انسجام	۰/۳۰**	۰/۱۷**	۰/۳۷**	۰/۲۸**	۰/۳۳**	۰/۲۱**	-۰/۱۶**	-۰/۸۴**	۰/۷۰**	۰/۴۹**	۱	
رضایت زناشویی	۰/۴۶**	۰/۲۹**	۰/۵۱**	۰/۴۴**	۰/۴۳**	۰/۳۱**	-۰/۴۰**	-۰/۷۳**	۰/۶۸**	۰/۵۲**	-۰/۶۴**	۱

**P-value < .01, * P-value < .05

براساس نتایج جدول شماره ۲، رضایت زناشویی با بهزیستی معنوی، سخت‌روی روان‌شناختی و سازگاری زناشویی همبستگی مثبت معنادار دارد ($P\text{-value} < 0/01$). به‌منظور تعیین برازندگی مدل پیشنهادی، از روش مدل‌یابی معادلات ساختاری با روش حداکثر درست‌نمایی استفاده شد. استفاده از این روش نیازمند رعایت چند مفروضه اصلی و مهم است. به‌همین منظور برای اطمینان از اینکه داده‌های این پژوهش مفروضه‌های اصلی تحلیل را برآورده می‌کنند، به بررسی آن‌ها پرداخته شده‌است.

این مفروضه‌ها شامل بهنجار بودن توزیع نمرات، حجم نمونه حداقل ۱۰ نفر به ازای هر پارامتر، مقیاس فاصله‌ای متغیرهای پژوهش، رابطه خطی بین متغیرهای پیش‌بین با متغیر ملاک و عدم وجود هم‌خطی چندگانه بین متغیرهای پیش‌بین هستند. در این پژوهش، به‌ازای هر پارامتر، بیش از ۱۰ نفر به‌عنوان گروه نمونه در نظر گرفته شد. کلیه متغیرها با مقیاس فاصله‌ای اندازه‌گیری شدند. مقادیر چولگی و کشیدگی، بهنجار بودن متغیرهای پژوهش را نشان می‌دهد (جدول شماره ۱). ترسیم نمودار پراکندگی نیز نشان داد که بین متغیرهای پیش‌بین و ملاک رابطه خطی وجود دارد.

میزان شاخص تحمل هر یک از متغیرهای پیش‌بین بیش‌تر از ۰/۱ و عامل تورم واریانس هر یک از آن‌ها کمتر از ۵ است. بنابراین هم‌خطی چندگانه بین متغیرهای پیش‌بین وجود نداشته و مفروضه عدم هم‌خطی چندگانه برقرار است. به‌منظور آزمون ارزیابی برازندگی مدل پیشنهادی (میانجی‌گری سازگاری زناشویی در رابطه بین بهزیستی معنوی و سخت‌روی روان‌شناختی با رضایت زناشویی) با کنترل متغیر تعداد فرزندان در دو گروه مردان و زنان مورد آزمون قرار گرفت. از تعدادی شاخص‌های برازندگی برای تعیین برازش این مدل استفاده شد که در جدول شماره ۳ آورده شده‌است.

شکل ۱. مدل ساختاری پژوهش

جدول ۳. شاخص‌های برازش مدل تدوین شده

RMSEA	CFI	TLI	IFI	AGFI	GFI	χ^2/df	df	χ^2	
۰/۰۷	۰/۹۲	۰/۹۱	۰/۹۲	۰/۸۲	۰/۹۱	۲/۸۶۳	۱۴۵	۴۱۵/۲۰۶	مدل پیشنهادی
< ۰/۰۸	> ۰/۹	> ۰/۹	> ۰/۹	> ۰/۸	> ۰/۹	< ۵	-	-	حد قابل‌پذیرش

همان‌گونه که جدول ۳ نشان می‌دهد، مقادیر شاخص‌های برازندگی مدل پیشنهادی شامل شاخص نسبت مجذور کای به درجه آزادی (χ^2/df) ۲/۸۶، شاخص نیکویی برازش (GFI) ۰/۹۱، شاخص برازندگی افزایشی (IFI) ۰/۹۲، شاخص برازندگی تطبیقی (CFI) ۰/۹۲، شاخص برازندگی توکر لویس (TLI) ۰/۹۱ و مقدار شاخص جذر میانگین مجذورات خطای تقریب (RMSEA) ۰/۰۷ است. برای اینکه یک مدل از برازش خوبی برخوردار باشد، حداقل سه شاخص مورد نیاز است. از آنجا که GFI، TLI، CFI و IFI بزرگ‌تر و مساوی ۰/۹ و RMSEA < ۰/۰۸ خوب و $p\text{-value} < 0/05$ ، $\chi^2/df < 5$ برقرار است، مقادیر شاخص‌های برازندگی مدل حد قابل‌پذیرش را برآورده می‌کنند. بنابراین، مدل از برازندگی خوبی برخوردار است. همان‌طور که در مدل مشاهده می‌شود، رضایت زناشویی براساس بهزیستی معنوی و سخت‌روی روان‌شناختی با نقش میانجی‌گری سازگاری زناشویی قابل‌پیش‌بینی است. با کنترل متغیر تعداد فرزندان، ۸۱ درصد واریانس رضایت زناشویی براساس بهزیستی معنوی و سخت‌روی و سازگاری زناشویی

تبیین می‌شود که در فرض عدم کنترل این متغیر نیز در این واریانس تغییری مشاهده نشد. از این رو تعداد فرزندان در واریانس رضایت زناشویی تأثیری ندارد. همچنین مدل مفهومی پژوهش حاضر حاکی از وجود مسیرهای مستقیم و غیرمستقیم است. جدول ۴ ارزیابی مسیرهای مستقیم و غیرمستقیم را نشان می‌دهد.

جدول ۴. نتایج ارزیابی اثرات مستقیم و غیرمستقیم

فاصله اطمینان	p-value	خطای استاندارد	β	مسیرها	
(۰/۲۲۱) (۰/۵۶۱)	۰/۰۰۱	۰/۰۸۵	۰/۳۵۷	بهریستی معنوی ← رضایت زناشویی	کل
(۰/۰۶۴) (۰/۴۱۶)	۰/۰۱۴	۰/۰۸۸	۰/۳۶۴	سخت‌رویی روان شناختی ← رضایت زناشویی	
(-۰/۰۶۷) (۰/۱۸۷)	۰/۳۹	۰/۰۶۵	۰/۰۵۱	بهریستی معنوی ← رضایت زناشویی	مستقیم
(-۰/۰۶۳) (۰/۱۹۵)	۰/۳۲	۰/۰۶۵	۰/۰۷۱	سخت‌رویی روان شناختی ← رضایت زناشویی	
(۰/۲۳۷) (۰/۵۷۳)	۰/۰۰۱	۰/۰۸۲	۰/۳۶۶	بهریستی معنوی ← سازگاری زناشویی	
(۰/۰۲۵) (۰/۳۸۰)	۰/۰۳۱	۰/۰۹۰	۰/۲۳۱	سخت‌رویی روان شناختی ← سازگاری زناشویی	غیرمستقیم
(۰/۷۳۶) (۰/۹۲۶)	۰/۰۰۲	۰/۰۵	۰/۸۳۶	سازگاری زناشویی ← رضایت زناشویی	
(۰/۱۹۵) (۰/۴۹۴)	۰/۰۰۱	۰/۰۷۳	۰/۳۰۶	بهریستی معنوی ← سازگاری زناشویی ← رضایت زناشویی	
(۰/۰۲۴) (۰/۳۱۶)	۰/۰۳۰	۰/۰۷۵	۰/۱۹۳	سخت‌رویی روان شناختی ← سازگاری زناشویی ← رضایت زناشویی	

طبق نتایج جدول ۴، اثر کل به‌زیستی معنوی بر رضایت زناشویی ($\beta=0.357$, $p\text{-value} < 0.01$) معنادار است، اما اثر مستقیم به‌زیستی معنوی بر رضایت زناشویی ($\beta=0.051$, $p\text{-value} > 0.01$) معنادار نیست. علاوه بر این، اثر مستقیم به‌زیستی معنوی بر سازگاری زناشویی ($\beta=0.336$, $p\text{-value} < 0.01$) و اثر مستقیم سازگاری زناشویی بر رضایت زناشویی ($p\text{-value} < 0.01$) معنادار است. هنگامی که سازگاری زناشویی به‌عنوان میانجی در رابطه بین به‌زیستی معنوی و رضایت زناشویی وارد می‌شود، اثر مسیر غیرمستقیم به‌زیستی معنوی بر رضایت زناشویی برابر با ۰/۳۰۶ می‌شود. با توجه به حد بالا و پایین در سطح اطمینان ۹۵ درصد که ۰ در آن قرار نمی‌گیرد، این مسیر غیرمستقیم معنی‌دار است. از آنجاکه اثر مستقیم به‌زیستی معنوی بر رضایت زناشویی معنادار نیست، سازگاری زناشویی رابطه بین به‌زیستی معنوی و رضایت زناشویی را کامل میانجی می‌کند.

جدول ۵. میانگین، انحراف معیار و ضرایب همبستگی متغیرهای پژوهش در دو گروه زنان و مردان

متغیرها	میانگین	انحراف استاندارد	بهریستی معنوی	سخت‌رویی روان شناختی	سازگاری زناشویی	رضایت زناشویی
زنان	بهریستی معنوی	۹۰/۳۷	۱			
	سخت‌رویی روان شناختی	۵۱/۰۶	۰/۵۴**	۱		
	سازگاری زناشویی	۵۲/۲۳	۰/۴۰**	۰/۳۷**	۱	
	رضایت زناشویی	۳۵/۰۹	۰/۴۸**	۰/۴۶**	۰/۷۳**	۱
مردان	بهریستی معنوی	۸۷/۸۴	۱			
	سخت‌رویی روان شناختی	۵۳/۹۳	۰/۵۴**	۱		
	سازگاری زناشویی	۵۵/۷۵	۰/۳۳**	۰/۲۸**	۱	
رضایت زناشویی	۳۶/۲۲	۰/۴۴**	۰/۳۷**	۰/۷۱**	۱	

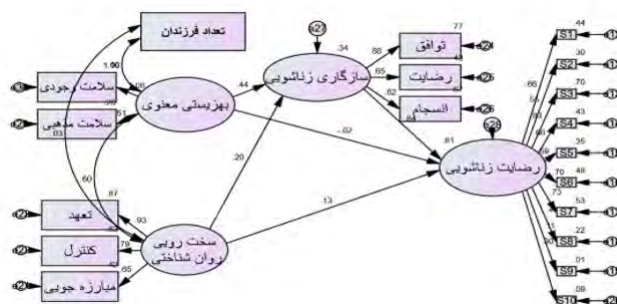
** $P\text{-value} < 0.01$, * $P\text{-value} < 0.05$

علاوه بر این، اثر کل سخت‌رویی روان شناختی بر رضایت زناشویی ($\beta=0.264$, $P\text{-value} < 0.01$) معنادار است، اما اثر مستقیم سخت‌رویی بر رضایت زناشویی ($\beta=0.071$, $P\text{-value} > 0.05$) معنادار نیست. علاوه بر این اثر مستقیم سخت‌رویی بر سازگاری زناشویی ($\beta=0.231$, $P\text{-value} < 0.01$) و اثر مستقیم سازگاری زناشویی بر رضایت زناشویی ($\beta=0.1836$, $P\text{-value} < 0.01$) معنادار است. هنگامی که سازگاری زناشویی به‌عنوان میانجی در رابطه بین سخت‌رویی و رضایت زناشویی وارد می‌شود، اثر مسیر

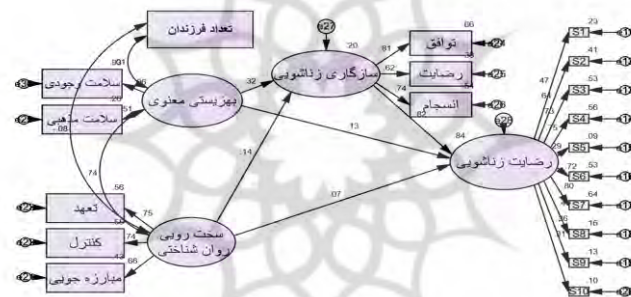
غیرمستقیم سخت‌رویی بر رضایت زناشویی برابر با ۰/۱۹۳ می‌شود. باتوجه به حد بالا و پایین در سطح اطمینان ۹۵ درصد که صفر در آن قرار نمی‌گیرد، این مسیر غیرمستقیم معنی‌دار است. از آنجا که اثر مستقیم سخت‌رویی بر رضایت زناشویی معنادار نیست، سازگاری زناشویی رابطه بین سخت‌رویی و رضایت زناشویی را به‌طور کامل میانجی می‌کند.

به‌منظور آزمون ارزیابی مدل پیشنهادی با کنترل متغیر تعداد فرزندان در دو گروه مردان و زنان، جنسیت به‌عنوان متغیر تعدیل‌گر وارد مدل شد که نتایج آن در جداول بعدی ارائه شده‌است:

شکل ۲ و ۳ روابط مستقیم و غیرمستقیم متغیرهای پژوهش را در دو گروه زنان و مردان نشان می‌دهد.

شکل ۲. روابط مستقیم و غیرمستقیم متغیرهای پژوهش در زنان

شکل ۳. روابط مستقیم و غیرمستقیم متغیرهای پژوهش در مردان

به‌منظور بررسی نقش جنسیت در مدل از روش تحلیل بین‌گروهی استفاده‌شد. نتایج ارزیابی مسیرهای مدل پژوهش در دو گروه زنان و مردان در جدول ۶ ارائه شده‌است.

جدول ۶. نتایج ارزیابی مسیرهای مدل پژوهش در دو گروه زنان و مردان

نمره z	مردان		زنان		مسیرها
	p	β	p	β	
۰/۹۰۸	۰/۳۹۳	۰/۰۱۶	۰/۷۴۵	-۰/۰۰۳	بهریستی معنوی ← رضایت زناشویی
-۰/۴۱۳	۰/۶۵۶	۰/۰۲۱	۰/۰۳۶	۰/۰۴۲	سخت‌رویی روان‌شناختی ← رضایت زناشویی
-۱/۲۸۵	۰/۱۵۸	۰/۲۱۲	<۰/۰۰۱	۰/۴۳۷	بهریستی معنوی ← سازگاری زناشویی
-۰/۳۱۳	۰/۵۵۵	۰/۲۲۴	۰/۰۴۶	۰/۳۵۶	سخت‌رویی روان‌شناختی ← سازگاری زناشویی
۰/۲۶۸	<۰/۰۰۱	۰/۱۶	<۰/۰۰۱	۰/۱۴۸	سازگاری زناشویی ← رضایت زناشویی

** p-value < .01

همان‌طور که نتایج جدول ۶ نشان می‌دهد مسیر به‌زیستی معنوی به رضایت زناشویی در زنان ($p\text{-value} > ۰/۰۵$)، $p\text{-value} > ۰/۰۰۳$ و مردان ($\beta = ۰/۰۱۶$ ، $p\text{-value} > ۰/۰۵$) و تفاوت بین آن‌ها در این مسیر ($z = ۰/۹۰۸$ ، $p\text{-value} > ۰/۰۵$) معنی‌دار نیست. همچنین مسیر سخت‌رویی روان‌شناختی به رضایت زناشویی در زنان ($\beta = ۰/۰۴۲$ ، $p\text{-value} < ۰/۰۵$) معنی‌دار بوده اما در مردان

$p < 0.05$) معنی‌دار نیست. علاوه بر این تفاوت بین زنان و مردان در این مسیر معنی‌دار نیست ($\beta = -0.1021, p\text{-value} > 0.05$) معنی‌دار نیست. مسیر بهزیستی معنوی به سازگاری زناشویی در زنان ($\beta = 0.437, p\text{-value} < 0.001$) معنی‌دار بوده اما در مردان ($\beta = 0.212, p\text{-value} > 0.05$) معنی‌دار نیست. علاوه بر این، تفاوت بین زنان و مردان در این مسیر معنی‌دار نیست ($z = -1.285, p\text{-value} > 0.05$).

علاوه بر این، مسیر سخت روی روان‌شناختی به سازگاری زناشویی در زنان ($\beta = 0.356, p\text{-value} < 0.05$) معنی‌دار بوده اما در مردان ($\beta = 0.224, p\text{-value} > 0.05$) معنی‌دار نیست. علاوه بر این تفاوت بین زنان و مردان در این مسیر معنی‌دار نیست ($z = -0.313, p\text{-value} > 0.001$). مسیر سازگاری زناشویی به رضایت زناشویی در زنان ($\beta = 0.148, p\text{-value} < 0.001$) و مردان ($\beta = 0.16, p\text{-value} < 0.05$) معنی‌دار است اما تفاوت بین زنان و مردان در این مسیر معنی‌دار نیست ($z = 0.268, p\text{-value} > 0.05$). این بدان معناست که اثر بهزیستی معنوی بر رضایت زناشویی در مردان و زنان با یکدیگر متفاوت نیست. بنابراین، در مدل پژوهش حاضر، جنسیت نقش تعدیلگری ندارد.

بحث و نتیجه‌گیری

هدف پژوهش حاضر، بررسی مدل معادلات ساختاری رضایت زناشویی براساس بهزیستی معنوی و سخت‌رویی روان‌شناختی با نقش میانجیگر سازگاری زناشویی بود. نتایج بیانگر آن است که هر ۳ متغیر بهزیستی معنوی، سخت‌رویی و سازگاری زناشویی با رضایت زناشویی رابطه مثبت و معناداری دارند. این یافته با پژوهش‌های الهی و همکاران (۱۴۰۱)، خلیلی باصری و همکاران (۱۴۰۲)، روشنی‌زاده و همکاران (۲۰۲۳)، سیفی و تقوی (۱۳۹۸)، صالحی و همکاران (۱۴۰۳)، کایس و همکاران (۲۰۲۲) و سلیک و همکاران (۲۰۲۲) هم‌سو است. یافته دیگر پژوهش بیانگر اثر مستقیم و معنادار بهزیستی معنوی بر سازگاری زناشویی بود. این یافته هم‌سو با نتایج پژوهش قادری و همکاران (۱۴۰۲)، گالی و جسؤال (۲۰۲۴)، منصور و همکاران (۱۴۰۲) است. همچنین نتایج نشان داد که بهزیستی معنوی به‌واسطه سازگاری زناشویی بر رضایت زناشویی اثر معناداری دارد. در مقام تبیین می‌توان گفت که افراد برخوردار از بهزیستی معنوی با این نگرش که خداوند آنان را یاری می‌کند، از موقعیت‌های تنش‌زا مثبت استفاده کرده، توانایی خود را برای مقابله با مشکلات افزایش داده و با مدیریت فشارهای روانی و چالش‌های زندگی مشترک، به سازگاری بهتری با همسر خود دست می‌یابند (حاجلو و همکاران، ۱۳۹۵). از طرفی، تقویت معنویت، بر ارتقای سلامت روانی، سطح شادکامی و رضایت فرد از زندگی تأثیر می‌گذارد (الورانی و الرادیده، ۲۰۱۸؛ انصاری و همکاران، ۲۰۱۹؛ میلنر و همکاران، ۲۰۲۰).

سلامت روان و نشاط روحی نیز آمادگی فرد برای تعامل مثبت و سازگاری با همسر را افزایش می‌دهد. جهت دیگر نقش بهزیستی معنوی بر سازگاری این است که ارتباط مستحکم با خداوند و درک معنای زندگی، توانمندی گذشت و بخشش را نیز افزایش می‌دهد؛ ظرفیتی که به حل تعارضات زناشویی و افزایش سازگاری کمک شایانی می‌کند (کاتو^۱، ۲۰۱۶). همچنین باور به حضور خدا، زمینه‌ساز تقویت دو ویژگی مسئولیت‌پذیری و خودمهارگری است که از عوامل مؤثر بر سازگاری زناشویی هستند (دل‌توره^۲ و همکاران، ۲۰۲۲؛ مشیتا و اوادیا^۳، ۲۰۲۲). احساس مسئولیت نسبت به نیازهای همسر موجب توافق و سازگاری هر چه بیش‌تر زوجین شده که نقش مهمی در رضایت زناشویی ایفا می‌کند (آریسکی و نارهایاتی^۴، ۲۰۲۱). افرادی نیز که قدرت کنترل بالایی دارند، وقتی با رویدادی استرس‌زا مواجه می‌شوند، نقش فعالی را برای برطرف کردن مشکل ایفا می‌کنند و مسئولیت‌پذیری آن‌ها در این مسئله، رضایت افراد از زندگی زناشویی را بالا می‌برد (سلیک و همکاران، ۲۰۲۲). آن‌ها در شرایط تنش‌زا، خشم خود را کنترل کرده و با مدیریت رفتار خود، از تشدید تنش‌ها خودداری می‌کنند و این مدیریت هیجان و رفتار در تعامل با همسر، سطح سازگاری و درنهایت میزان رضایت از زندگی مشترک را افزایش می‌دهد (سیفی و تقوی، ۱۳۹۸). براین‌اساس می‌توان گفت که

1. Kato

2. Delatorre

3. Meshita & Ovadia

4. Ariski & Nurhayati

بهزیستی معنوی با تقویت ویژگی‌های مثبت همسران به سازگاری هر چه بیش‌تر زوجین کمک کرده و ارتقای سطح سازگاری نیز موجب افزایش انسجام، توافق و صمیمیت بین زوجین شده و درنهایت به افزایش رضایت زناشویی منجر می‌شود.

همچنین نتایج پژوهش حاضر نشان داد که سخت‌رویی بر سازگاری زناشویی اثر مستقیم و معناداری دارد. این یافته با نتایج مطالعات گل محمدیان و سلیمی (۱۴۰۲)، الهی و همکاران (۱۴۰۱)، زارعی (۱۳۹۸) و مدی (۲۰۱۳) هم‌سو است. همچنین بر اساس یافته‌های پژوهش، سخت‌رویی با واسطه سازگاری زناشویی بر رضایت زناشویی تأثیر معناداری دارد. برای تبیین این رابطه می‌توان گفت که سخت‌رویی به انسان کمک می‌کند تا با داشتن یک انعطاف‌پذیری، چالش‌های زندگی مشترک را بهتر مدیریت کرده و در شرایط دشوار زندگی، تحمل بیش‌تری داشته‌باشد. این روحیه باعث می‌شود که همسران، مشکلات و سختی‌ها را با کمترین آسیب پشت سر گذاشته و انسجام روابط خود را حفظ کنند (گل محمدیان و سلیمی، ۱۴۰۲).

مؤلفه چالش‌طلبی به انسان کمک می‌کند تا در مواجهه با مشکلات و تعارض‌ها، سختی‌ها را به‌عنوان بخشی از طبیعت زندگی پذیرفته و مدیریت کند. وجود تعهد باعث می‌شود تا با آنچه در اطراف او می‌گذرد، درگیر بماند و کنترل سبب می‌شود تا بتواند آن را به نفع خود تغییر دهد (مدی، ۲۰۱۳). افرادی که در مؤلفه‌های سرسختی در سطح بالایی قرار دارند، به‌جای اتکا بر جنبه‌های ثابت زندگی، بر انجام تغییرات و تطابق با شرایط تمرکز دارند. چنین افرادی پیش‌بینی می‌کنند که تغییرات فرصت‌هایی را برای رشد آن‌ها فراهم می‌کند. بنابراین، می‌توانند سازگاری مؤثری با زندگی داشته‌باشند (الهی و همکاران، ۱۴۰۱). مواجهه مثبت با سختی‌های زندگی، احساس رشد و موفقیت در مسیر مدیریت چالش‌ها و مشکلات و حس متقابل تعهد به ارتقای کیفیت روابط، می‌تواند به افزایش احساس رضایت زوجین از زندگی مشترک کمک شایانی کند.

این پژوهش نشان داد که بهزیستی معنوی، سخت‌رویی و سازگاری زناشویی از عوامل مرتبط با رضایت زناشویی است و بهزیستی معنوی و سخت‌رویی می‌توانند به‌واسطه تأثیرگذاری بر سازگاری، زمینه‌ساز افزایش رضایت زناشویی باشند. باوجود نتایجی که این بررسی همراه داشت، محدودیت‌هایی نیز در فرآیند اجرای پژوهش وجود داشته که لازم است ذکر شود؛ یک، اینکه داده‌ها به شکل خود گزارشی گردآوری شدند. این روش ممکن است منجر به مشکلاتی از جمله سوگیری و انگیزه برای ابراز نمرات غیرواقعی شود. دو، اینکه مطالعه حاضر از نوع هم‌بستگی و مقطعی انجام شد؛ بنابراین اطلاعات کم‌تری را نسبت به پژوهش‌های آزمایشی و طولی به‌دست داده است. همچنین در این پژوهش، آزمودنی‌ها یکی از زوجین بودند. در فرضی که وجود داده‌های مربوط به هر دو نفر از زوجین، امکان بهتری را برای بررسی مدل پژوهش ارائه می‌کند.

از این رو پیشنهاد می‌شود در پژوهش‌های آتی، داده‌ها هم‌زمان، از هر یک از زوجین جمع‌آوری شده و نقش متغیرها بر سازگاری و رضایت زناشویی مورد بررسی قرار گیرد. انجام پژوهش‌های آزمایشی و طولی و به‌کارگیری ابزارهای متفاوت نیز می‌تواند به اعتبار و انسجام یافته‌های این بررسی کمک کند. براساس نتایج حاصل از این پژوهش پیشنهاد می‌شود که تصمیم‌گیران و سیاست‌گذاران حوزه خانواده به نقش معنویت و ارتقای روحیه سرسختی در افراد جامعه برای بالابردن سازگاری و رضایت زناشویی و تقویت بنیان خانواده توجه بیشتری داشته‌باشند. مشاورین و زوج درمان‌گران نیز برای رشد معنویت و افزایش روحیه سخت‌رویی در مراجعین خود اهتمام بیشتری داشته‌باشند.

ملاحظات اخلاقی

پیروی از اصول اخلاق پژوهش

نویسندگان اصول اخلاقی را در انجام و انتشار این پژوهش علمی رعایت نموده‌اند و این موضوع مورد تأیید همه آنهاست.

مشارکت نویسندگان

مشارکت نویسندگان در مقاله به شکل زیر باشد:

نویسنده نخست: استاد راهنمای مقاله، نظارت بر مراحل انجام پژوهش، بازبینی و نهایی‌سازی مقاله

نویسنده دو: طراحی پژوهش، مطالعات پیشینه و نگارش متن اولیه مقاله، نظارت بر تحلیل و تفسیر داده‌ها

نویسنده سه: اجرای میدانی پژوهش، نمونه‌گیری و گردآوری داده‌ها، ویرایش نهایی مقاله

تعارض منافع

انجام این پژوهش برای نویسندگان تضاد منافی به همراه نداشته است و نتایج آن شفاف و بدون سوگیری اعلام شده‌است.

حامی مالی

این پژوهش حامی مالی ندارد و با هزینه شخصی نویسندگان انجام شده‌است.

سیاسگزاری

بدین‌وسیله از تمامی کارمندان شرکت‌های دانش‌بنیانی که ما را در انجام این پژوهش کمک کردند تشکر و قدردانی می‌شود.

منابع

- الهی، محمد؛ ملایی، فاطمه؛ جلالی ریگی، مهری؛ فولادی، محسن و مومن جو، نرگس. (۱۴۰۱). نقش پابندی به سبک زندگی اسلامی و سرسختی روانشناختی در میزان تعارضات زناشویی. سبک زندگی اسلامی با محوریت سلامت، ۶ (۲)، ۱۱-۱۹.
- امیدواری، سپیده. (۱۳۸۷). سلامت معنوی، مفاهیم و چالش‌ها. پژوهش‌های میان رشته‌ای قرآن کریم، ۱ (۱)، ۱۷-۵۸.
- امین پور، حسن و زارع، حسین. (۱۳۹۳). بررسی ویژگی‌های روانسنجی آزمون سرسختی و بررسی تفاوت‌های آن در بین افراد دارای تحصیلات دانشگاهی و غیر دانشگاهی. همایش علمی پژوهشی علوم تربیتی و روانشناسی آسیب‌های اجتماعی و فرهنگی ایران، تهران.
- برزگر، اسماعیل؛ صادقی، پریسا؛ دوستانی پور، علیرضا. (۱۴۰۲). سهم میانجی باورهای وسواسی در ارتباط بین میل جنسی و رضایت زناشویی زنان با اختلال وسواس فکری-جبری. مطالعات روان‌شناختی، ۱۹ (۳)، ۳۴-۲۱.
- <https://doi.org/10.22051/psy.2023.44035.2803>
- پنیری، زهرا؛ بنی‌سی، پری‌ناز و وطن‌خواه، حمیدرضا. (۱۴۰۰). پیش‌بینی سخت‌رویی بر اساس سازگاری فردی اجتماعی و پرخاشگری نوجوانان پسر مقطع متوسطه دوم شهر تهران. فصلنامه روانشناسی سلامت و رفتار اجتماعی، ۱ (۲)، ۲۱-۲۶.
- <https://doi.org/10.30495/HPSBJOURNA.2021.684790.44>
- حاجلو، نادر؛ جعفری، عیسی و حشمتی، رسول. (۱۳۹۵). پیش‌بینی‌کننده‌های معنوی رضایت زناشویی پرستاران: نقش بهزیستی معنوی و معنا در زندگی. فصلنامه روان‌شناسی و دین، ۹ (۲)، ۷۳-۸۴.
- خلیلی باصری، الهام؛ سلیمان‌نژاد، حمیرا؛ صف‌آرا، مریم؛ احمدی، وحید. (۱۴۰۲). نقش میانجی سبک‌های سازگاری در رابطه سلامت معنوی با رضایت زناشویی پرستاران. نشریه پژوهش پرستاری ایران، ۱۸ (۵)، ۱-۱۱.
- دهشیری، غلامرضا؛ سهرابی، فرامرز؛ جعفری، عیسی و نجفی، محمود. (۱۳۸۷). بررسی خصوصیات روانسنجی مقیاس بهزیستی معنوی در میان دانشجویان. مطالعات روان‌شناختی، ۴ (۱۶)، ۱۲۹-۱۴۵.
- <https://doi.org/10.22051/PSY.2008.1637>
- راست‌گفتار، ثمین و خدادادی، جواد. (۱۴۰۳). پیش‌بینی‌کننده‌ها و پیامدهای سازگاری زناشویی در زوجین راضی از زندگی زناشویی. فصلنامه فرهنگی-تربیتی زنان و خانواده، ۱۹ (۶۶)، ۷۹-۱۱۰.
- <https://doi.org/20.1001.1.26454955.1403.19.1.3.2>
- زارعی، سلمان. (۱۳۹۸). نقش واسطه‌ای ذهن‌آگاهی در رابطه سرسختی روانشناختی و بخشودگی با سازگاری زناشویی زنان متأهل شهر تهران. رویش روانشناسی، ۸ (۵)، ۱۷۹-۱۸۶.
- <https://doi.org/20.1001.1.2383353.1398.8.5.26.0>
- سیفی، یاور و تقوی، محمدرضا. (۱۳۹۸). رابطه‌ی بهزیستی معنوی با رضایت زناشویی: نقش واسطه‌گری سرسختی روان‌شناختی. روانشناسی معاصر، ۱۴ (۱)، ۳۱-۴۱.
- شهرویی، شهریار؛ کاظمیان مقدم، کبری؛ خلفی، علی؛ مهرابی زاده هنرمند، مهناز. (۱۴۰۲). ارتباط صمیمیت زناشویی و رضایت از زندگی با میانجی‌گری عشق، سازگاری زوجی و رضایت زناشویی در کارکنان دست‌آوردهای روان‌شناختی، ۳۰ (۲)، ۳۷-۵۸.
- <https://doi.org/10.22055/psy.2022.40425.2823>
- صالحی فردی، جواد؛ رضائی، مرضیه؛ ریتز شولته، گودولا؛ کارشکی، حسین و سپهری شاملو، زهره. (۱۴۰۳). پیش‌بینی رضایت زناشویی براساس راهبردهای تحقق‌انگیزه روانی بنیادین آشکار پیشرفت و مدیریت خود. فصلنامه فرهنگی-تربیتی زنان و خانواده، ۱۹ (۶۶)، ۱۸۵-۲۰۵.

- عرب علیدوستی، علیرضا؛ نخعی، نوذر و خانجانی، نرگس. (۱۳۹۴)، پایایی و روایی پرسشنامه های رضایت زناشویی کانزاس و اینریج کوتاه شده به زبان فارسی، *بهداشت و توسعه*، ۴(۲)، ۱۵۸-۱۶۷.
- عسکری، راضیه، حیدرنیا، احمد، و عباسی، هادی. (۱۳۹۸). تأثیر آموزش برنامه بهبود رابطه بر افزایش سازگاری زناشویی زنان کم درآمد. *پژوهش های مشاوره تازه ها و پژوهش های مشاوره*، ۱۸(۷۲)، ۱۸۴-۲۰۰. <https://doi.org/10.29252/jcr.18.72.184>
- علیدوستی، فاطمه؛ شجاعی فر، شیرین و کاظمیان مروی، طناز. (۱۴۰۰). مدل پیش بینی رضایت زناشویی زنان بر اساس نقش راهبردهای تنظیم شناختی هیجان با میانجی گری سازگاری زناشویی. *خانواده و بهداشت*، ۱۱(۲)، ۶۳-۸۴.
- عیسی نژاد، ا. (۱۳۸۷). بررسی اثربخشی غنی سازی روابط بر بهبود کیفیت روابط زناشویی زوجین شهر اصفهان. پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه اصفهان، اصفهان، ایران.
- قادری آذرخوارانی، ناهید؛ عیسی زاده، فاطمه؛ شیخیانی، حسن و طهمورسی، نیلوفر. (۱۴۰۲). اثربخشی معنویت درمانی گروهی بر سازگاری زناشویی و تعهد زناشویی در دریانوردان شهر بوشهر. *مجله طب دریا*، ۵(۳)، ۱۵۵-۱۶۳. <https://doi.org/10.30491/5.3.155>
- گل محمدیان، محسن و سلیمی، حمید. (۱۴۰۲). واکاوی راهبردهای حفظ رابطه زوجی در زنان شاغل: تحلیل محتوای کیفی *فصلنامه فرهنگی- تربیتی زنان و خانواده*، ۱۸(۶۲)، ۲۱۷-۲۳۴.
- مصدق، هانیه؛ دربانی، سیدعلی و پارساکیا، کامدین. (۱۴۰۲). نقش واسطه ای رضایت جنسی در رابطه میان ویژگی های شخصیتی و طلاق عاطفی در مردان. *خانواده درمانی کاربردی*، ۴(۴)، ۱۹۱-۲۰۲.
- منصوری، کبری؛ صالحی رودپشتی، لیلا؛ اسکندر پور، فاطمه؛ صمدی، مریم؛ و درویش، سارا. (۱۴۰۲). اثربخشی روان درمانی معنوی-مذهبی بر امنیت روانی و سازگاری زناشویی دانشجویان متأهل. *سبک زندگی اسلامی با محوریت سلامت*، ۷(ویژه نامه)، ۴۵۴-۴۶۰.
- منظمی، فاطمه، و موحدی محب، مهدی (۱۴۰۴). شناسایی حق فسخ نکاح کودک، پس از بلوغ، در پرتو تخصص لبی. *مطالعات زن و خانواده*، ۱۳(۱)، ۱۰۶-۱۲۷. <https://doi.org/10.22051/jwfs.2025.45709.3050>
- مهدی پور بازکیایی، مونا؛ صداقتی فرد، مجتبی. (۱۳۹۴). بررسی رابطه بین رضایت زناشویی و صمیمیت زوجین با سازگاری در خانه. *فصلنامه روان شناسی تحلیلی شناختی*، ۶(۲۲)، ۲۱-۳۱. <https://doi.org/20.1001.1.28222476.1394.6.22.3.4>
- نکوکرداران، منیره؛ ایزدی، مهشید و مردانی، مژگان. (۱۴۰۰). رابطه بهزیستی روانشناختی و سرسختی روانشناختی با صمیمیت زناشویی در زنان متأهل شهر قم. *فصلنامه تعالی مشاوره و روان درمانی*، ۱۰(۴۰)، ۱۸-۲۸.
- واحدی، حسین و اقبالی، علی. (۱۴۰۲). پیش بینی رضایت زناشویی براساس نگرش به معنویت و تاب آوری در همسران جانبازان مبتلا به اختلال استرس پس از سانحه. *روانشناسی نظامی*، ۱۴(۱)، ۱۷۳-۱۹۱. <https://doi.org/20.1001.1.25885162.1402.14.53.8.7>

References

- Abdi Zarrin, S., & Sanei Taheri, M. (2020). The Prediction of Marital Satisfaction Based on Communication Patterns, Attachment Styles and Psychological Hardiness. *Family Counseling and Psychotherapy*, 10(1), 179-208. <https://doi.org/10.22034/FCP.2020.61742>
- Ahmadi, L., Panaghi, L., Sadeghi, M. S., & Zamani Zarchi, M. S. (2020). The Mediating Role of Personality Factors in The Relationship between Family of Origin Health Status and Marital Adjustment. *Journal of Research and Health*, 10(4), 239-248. <https://doi.org/10.32598/JRH.10.4.1526.1>
- Ali, A. A., Mahmood, K., Javaid, Z. K., & Athar, M. (2024). Conflict resolution, psychological well-being and marital satisfaction among spouses of working people. *Pakistan Journal of Law, Analysis and Wisdom*, 3(2), 183-191.
- Alidousti, F., Shujaifar, S., & Kazemian Marvi, T. (2021). A predictive model of marital satisfaction in women based on the role of emotion regulation strategies with the mediation of marital harmony. *Family and Health*, 11(2), 63-84. (in persian)
- Alorani, O. I., & Alradaydeh, M. T. F. (2018). Spiritual well-being, perceived social support, and life satisfaction among university students. *International Journal of Adolescence and Youth*, 23(3), 291-298. <https://doi.org/10.1080/02673843.2017.1352522>
- Aminpour, H., & Zarei, H. (2014). Psychometric properties of the hardiness test and investigation of its differences between individuals with university and non-university education. *Scientific Research Conference on Educational and Psychological Sciences: Social and Cultural Injuries in Iran*, Tehran, Iran. (in persian)
- Ansari Ardali, L., Makvandi, B., Asgari, P., & Heidari, A. (2019). The relationship between spiritual intelligence and marital satisfaction with psychological well-being in mothers with special-needs children. *Caspian Journal of Pediatrics*, 5(2), 364-369. <https://doi.org/10.22088/CJP.BUMS.5.2.364>
- Anwar, S., & Rana, H. (2024). Spiritual intelligence and psychological wellbeing of Pakistani University students. *Current Psychology*, 43(6), 5388-5395. <https://doi.org/10.1007/s12144-023-04717-8>
- Arab alidousti, A., Nakhaee, N., & Khanjani, N. (2015). Reliability and validity of the persian versions of the enrich marital satisfaction (brief version) and Kansas marital satisfaction scales. *Health and development journal*, 4(2), 158-167. (in persian)
- Ariski, S., & Nurhayati, S. R. (2021). Personality Traits as a Predictor of Marital Quality: A Systematic Review. *Budapest International Research and Critics in Linguistics and Education (BirLE) Journal*, 4(3), 1020-1027. <https://doi.org/10.33258/birle.v4i3.2239>
- Askari R, Heydarnia A, Abbassi H. (2020). The Effect of Relationship Enhancement Training on Increasing Women's Marital Adjustment. *QJCR*, 18 (72), 184-200 (in persian)
- Bafrani, M. A., Nourizadeh, R., Hakimi, S., Mortazavi, S. A., Mehrabi, E., & Vahed, N. (2023). The effect of psychological interventions on sexual and marital satisfaction: a systematic review and Meta-analysis. *Iranian Journal of Public Health*, 52(1), 49. <https://doi.org/10.18502/ijph.v52i1.11666>

- Barzegar, E., Sadeghi, P., & Bostanipour, A. (2023). The Mediating Role of Obsessive Beliefs in the Relationship between Sexual Desire and Marital Satisfaction of Women with Obsessive-Compulsive Disorder. *Journal of psychological studies*, 19(3), 21-34. (in persian)
- Boiman-Meshita, M., & Littman-Ovadia, H. (2022). Is it me or you? An actor-partner examination of the relationship between partners' character strengths and marital quality. *Journal of Happiness Studies*, 23(1), p195210r <https://doi.org/10.1007/s10902-021-00394-1>
- Brudek, P., & Kaleta, K. (2023). Marital offence-specific forgiveness as mediator in the relationships between personality traits and marital satisfaction among older couples: Perspectives on Lars Tornstam's theory of gerotranscendence. *Ageing & Society*, 43(1), 161-179 <https://doi.org/10.1017/S0144686X21000465>
- Busby, D. M., Crane, D. R., Larson, J. H., & Christensen, C. (1995). A revision of the Dyadic Adjustment Scale for use with distressed and nondistressed couples: Construct hierarchy and multidimensional scales. *Journal of Marital and Family Therapy*, 21(3), 289-308. <https://doi.org/10.1111/j.1752-0606.1995.tb00163.x>
- Çelik, E., ÇELİK, B., YAVAŞ, Ş., & Süler, M. (2022). Investigation of marital satisfaction in terms of proactive personality, meaning in life, offense-specific forgiveness. *International Journal of Psychology and Educational Studies*, 9(1), 1-11. DOI: <https://doi.org/10.52380/ijpes.2022.9.1.348>
- Chiş, R., Ignat, S., Rad, D., & Macsinga, I. (2022). The mediation role of an individual's and couple's psychological factors, including parenting in the prediction of relational and marital satisfaction. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 19(17), 110-111. <https://doi.org/10.3390/ijerph191711011>
- Cohen, J. (1988). *Statistical power analysis for the behavioral sciences* (2nd Edn.). Lawrence Erlbaum Associates <https://doi.org/10.4324/9780203771587>
- xx Dadhwal, V., Sagar, R., Bhattacharya, D., Kant, S., Misra, P., Choudhary, V., & Vanamail, P. (2023). Prevalence of postpartum depression & anxiety among women in rural India: Risk factors & psychosocial correlates. *Indian Journal of Medical Research*, 158(4), 407-416. https://doi.org/10.4103/ijmr.IJMR_3489_20
- Dehshiri, G., Sohrabi, F., Jafari, E., & Najafi, M. (2008). Psychometric properties of the spiritual well-being scale among students. *Psychological Studies*, 4(3), 129-144. <https://doi.org/10.22051/psy.2008.1637> (in persian)
- Delatorre, M. Z., Wagner, A., & Bedin, L. M. (2022). Dyadic relationships between personality, social support, conflict resolution, and marital quality. *Personal Relationships*, 29(1), 199-216. <https://doi.org/10.1111/pere.12410>
- Deniz, M. E., Erus, S. M., & Batum, D. (2020). Examining Marital Satisfaction in terms of Interpersonal Mindfulness and Perceived Problem Solving Skills in Marriage. *International Online Journal of Educational Sciences*, 12(2). <https://doi.org/10.15345/iojes.2020.02.005>
- Elahi, M., Molaei, F., Jalali, M., Mehri, F., Mohsen, M., & Momenijoo, N. (2021). The Role of Adherence to Islamic Lifestyle and Psychological Hardiness in the rate of Marital Conflicts. *Islamic life style centered on health*, 6(2), 11-19. <https://sid.ir/paper/992730/en> (in persian)
- Ellison, C. W. (1983). Spiritual well-being: Conceptualization and Measurement. *Journal of Psychology and Theology*, 11(4), 330-340. <https://doi.org/10.1177/009164718301100406>

- Fowers, B. J., & Olson, D. H. (1993). Enrich Marital Satisfaction Scale: A Brief Research and Clinical Tool. *Journal of Family Psychology*, 7(2), 176-185. <https://doi.org/10.1037/0893-3200.7.2.176>
- Ghaderi Azarkhavarani, N., Eisazadeh, F., Sheikhiani, H., & Tahmouresi, N. (2023). The Effectiveness of Group Spiritual Therapy on Marital Adjustment and Marital Commitment in Sailors of Bushehr City. *J Mar Med*; 5 (3) ,155-163. (in persian)
- Goley, A., & Jaswal, S. (2024). Spirituality as a Moderator of the Impact of Marital Adjustment on Mental Health. *Indian Journal of Health & Wellbeing*, 15(1).
- Golmohammadian, M., & salimi, H. (2023). Exploration of Couple Relationship Retention Strategies in Employed Women: Qualitative Content Analysis. *The Women and Families Cultural-Educational*, 18(62), 217-234.
- Goyarrola, R., Lipsanen, J., Saarelainen, S. M., Suviranta, R., Rahko, E., Lamminmäki, A., ... & Pöyhiä, R. (2023). Spiritual well-being correlates with quality of life of both cancer and non-cancer patients in palliative care-further validation of EORTC QLQ-SWB32 in Finnish. *BMC Palliative Care*, 22(1), 33. <https://doi.org/10.1186/s12904-023-01153-0>
- Hajloo, N., Jafari, E., & Hashemi, R. (2016). Predictors of marital satisfaction among nurses: The role of spiritual well-being and meaning in life. *Journal of Psychology and Religion* , 9(2), 73-84.(in persian)
- Holden, C. L., Rollins, P., & Gonzalez, M. (2023). Health-promoting behaviors, relationship satisfaction, and resilience among a community sample. *Contemporary Family Therapy*, 45(2), 146-156. <https://doi.org/10.1007/s10591-021-09624-3>
- Hollist, C. S., & Miller, R. B. (2005). Perceptions of Attachment Style and Marital Quality in Midlife Marriage. *Family Relations*, 54(1), 46-57. <https://doi.org/10.1111/j.0197-6664.2005.00005.x>
- Hosseini. A. Zaharakar. K, Davernia. R, Shakarmi. M. & Mohammadi. (2015). The relationship between marital commitment and personality traits. *Journal of Sabzevar University of Medical Sciences*, 5, 796-788.
- Isanejad, O., Ahmadi, S., & Etemadi, A. (2010). Effectiveness of relationship enhancement on marital quality of couples. *International journal of behavioral sciences*, 4(1), 9-16. (in persian)
- Işık, E., Özbiler, Ş., Schweer-Collins, M. L., & Rodríguez-González, M. (2020). Differentiation of self predicts life satisfaction through marital adjustment. *The American Journal of Family Therapy*, 48(3), 235-249. <https://doi.org/10.1080/01926187.2020.1732248>
- Kartol, A., Söner, O., & Griffiths, M. D. (2023). The relationship between psychological distress, meaning in life, and life satisfaction in the COVID-19 pandemic. *Anales de psicología/Annals of psychology*, 39(2), 197-206. <https://doi.org/10.6018/analesps.518001>
<https://doi.org/10.6018/analesps.518001>
- Kato, T. (2016). Effects of partner forgiveness on romantic break-ups in dating relationships: A longitudinal study. *Personality and Individual Differences*, 95, 185-189. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2016.02.050>
- Khalili Baseri, E., Soleimannejad, H., Safara, M., Ahmadi,V (2023). The Mediating role of Coping Styles in the relationship between Spiritual Health and Marital Satisfaction of Nurses. *INJR*, 18 (5) :1-11 (in persian)

- Khoshaba, D. M., & Maddi, S. R. (1999). Early experiences in hardiness development. *Consulting Psychology journal: Practice and research*, 51(2), 106-116. <https://doi.org/10.1037/1061-4087.51.2.106>
- Khosravi, A., & Namani, E. (2022). Investigating the structural model of the relationship between self-compassion and psychological hardiness with family cohesion in women with war-affected spouses: The mediating role of self-worth. *Contemporary Family Therapy*, 44(3), 276-283. <https://doi.org/10.1007/s10591-021-09579-5>
- Kobasa, S. C. (1979). Stressful life events, personality, and health: an inquiry into hardiness. *Journal of personality and social psychology*, 37(1), 1-11. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.37.1.1>
- Kobasa, S. C., & Puccetti, M. C. (1983). Personality and Social resources in stress resistance. *Journal of Personality and Social Psychology*, 45(4), 839-850. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.45.4.839>
- Kobasa, S. C., Maddi, S. R., & Kahn, S. (1982). Hardiness and health: A prospective study. *Journal of Personality and Social Psychology*, 42(1), 168-177. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.42.1.168>
- Koburtay, T., Jamali, D., & Aljafari, A. (2023). Religion, spirituality, and well being: A systematic literature review and futuristic agenda. *Business Ethics, the Environment & Responsibility*, 32(1), 341-357. <https://doi.org/10.1111/beer.12478>
- Li, Q., Guo, J., Chen, Z., Ju, X., Lan, J., & Fang, X. (2024). Reciprocal associations between commitment, forgiveness, and different aspects of marital well being among Chinese newlywed couples. *Family Process*, 63(2), 879-896. <https://doi.org/10.1111/famp.12909>
- Ma, M., Gao, R., Wang, Q., Qi, M., Pi, Y., & Wang, T. (2023). Family adaptability and cohesion and the subjective well-being of parents of children with disabilities: The mediating role of coping style and resilience. *Current Psychology*, 42(22), 19065-19075. <https://doi.org/10.1007/s12144-022-03094-y>
- Maddi, S. R. (2013). *Turning stressful circumstances into resilient growth*. Springer.[SLK].
- Mahdipour Bazkiaei, M., & Sadooghi-Fard, M. (2015). The relationship between marital satisfaction and couple intimacy with family adjustment. *Quarterly Journal of Cognitive Analytical Psychology*, 6(22), 21-31. (in persian)
- Mansory Jalilian, H., Momeni, K., & Karami, J. (2023). The relationship of psychological hardiness and psychological capital with quality of life through psychological empowerment in Iranian female heads of households. *The American Journal of Family Therapy*, 51(5), 642-658. <https://doi.org/10.1080/01926187.2022.2028592>
- Mansouri, K., Salehi Roodposhti, L., Eskandarpour, F., Samadi, M. and Darvish, S. (2023). The effectiveness of Spiritual-religious psychotherapy on psychological Security and Marital Adjustment of Married Students. *Islamic lifestyle with a focus on health*, 7(4), 454-460. (in persian)
- Milner, K., Crawford, P., Edgley, A., Hare-Duke, L., & Slade, M. (2020). The experiences of spirituality among adults with mental health difficulties: a qualitative systematic review. *Epidemiology and psychiatric sciences*, 29, e34. <https://doi.org/10.1017/S2045796019000234>
- Moberg, D. O. (1978). Spiritual well-being: A neglected subject in quality of life research. *Social Indicators Research*, 5, 303-323. <https://doi.org/10.1007/BF00352936>

- Mosaddeq, H., Darbani, S. A., & Parsakia, K. (2023). The mediating role of sexual satisfaction in the relationship between personality traits and emotional divorce in men. *Applied Family Therapy*, 4(4), 191-202.
- Musa, A. S., Elbqowm, O., AlBashtawy, M., Al Qadire, M. I., Suliman, M., Tawalbeh, L. I., ... & Batiha, A. M. M. (2023). Spiritual wellbeing and quality of life among hemodialysis patients in Jordan: a cross-sectional correlational study. *Journal of Holistic Nursing*, 41(3), 220-232. <https://doi.org/10.1177/08980101221083422>
- Nekookerdaran, M., Izadi, M., & Mardani, M. (2021). The relationship between psychological well-being and psychological hardiness with marital intimacy in married women of Qom city. *Quarterly Journal of Counseling and Psychotherapy Excellence*, 10(40), 18-28. (in persian)
- Özdemir, A. A., Kavak Buda, F., Dural, G., & Gültekin, A. (2023). The relationship between spiritual well-being, life satisfaction and Hope in elderly individuals in Turkey. *Journal of religion and health*, 62(5), 3123-3136. <https://doi.org/10.1007/s10943-022-01517-5>
- omidvāri, S. (2008). Spiritual health: Concepts and challenges. *Interdisciplinary Research on the Quran [In Persian]*, 1(1), 17-58. (in persian)
- Özgüç, S., & Tanrıverdi, D. (2018). Relations between depression level and conflict resolution styles, marital adjustments of patients with major depression and their spouses. *Archives of psychiatric nursing*, 32(3), 337-342. <https://doi.org/10.1016/j.apnu.2017.11.022>
- Paloutzian, R. F., & Ellison, C. W. (1982). Loneliness, spiritual well-being and the quality of life. *Loneliness: A sourcebook of current theory, research and therapy*, 1(1), 224-237.
- Paniri, Z., Beni Si, P. N., & Vatankhah, H. (2021). Prediction of hardiness based on socio-personal adjustment and aggression in male adolescents of the second grade of high school in Tehran. *Journal of Health Psychology and Social Behavior*, 1(2), 21-44. (in persian)
- Rashid, S., Iqtedar, S., & Shaheen, H. (2023). Self-compassion and Hardiness as Protective Factors for Mental Health: Exploring the Relationship and Demographic Differences. *UW Journal of Social Sciences*, 6(1), 2-33.
- Rastgoftar, S., & khodadadi, J. (2024). Marital compatibility predictors and implications in couples satisfied with married life. *The Women and Families Cultural-Educational*, 19(66), 79-110. (in persian)
- Rowshani Zadeh, A., & Neamatpour, M. (2023). Predicting marital happiness based on resilience, spiritual well-being and self-compassion in Women teachers. *Biannual Journal of Education Experiences*, 6(1), 44-57. <https://doi.org/20.1001.1.25885731.2023.6.1.3.3>
- Saggino, A., Martino, M., Balsamo, M., Carlucci, L., Ebisch, S., Innamorati, M., ... & Tommasi, M. (2016). Compatibility quotient, and its relationship with marital satisfaction and personality traits in Italian married couples. *Sexual and Relationship Therapy*, 31(1), 83-94. <https://doi.org/10.1080/14681994.2015.1070952>
- Saify, Y., & Taghavi, M. (2019). Relationship between Spiritual Well-being and Marital Satisfaction: The Mediation of Psychological Hardiness. *CONTEMPORARY PSYCHOLOGY*, 14(1), 31-41. (in persian)
- Seligman, M. E. (2012). *Flourish: A visionary new understanding of happiness and well-being*. William Heinemann

- Shahriar, S. , kazemianmoghadam, K. , Khalfi, A. & Mehrabizadeh Honarmand,, M. (2023). The Relationship between Marital Intimacy on Life Satisfaction with Mediating Love, Marital Compatibility, and Marital Satisfaction in the Employees Pepole. *Psychological Achievements*, 30(2), 37-58. (in persian)
- Soper, D. (2021). Calculator: A-priori sample size for structural equation models. Free a-priori sample size calculator for structural equation models - Free statistics calculators.
- Spainer, G. B. (1976). Measuring Dyadic Adjustment: New Scales for Assessing the Quality of Marriage and Similar Dyads. *Journal of Marriage and Family*, 38(1), 15-28. <https://doi.org/10.2307/350547>
- Ünal, Ö., & Akgün, S. (2022). Conflict resolution styles as predictors of marital adjustment and marital satisfaction: An actor-partner interdependence model. *Journal of Family Studies*, 28(3), 898-913. <https://doi.org/10.1080/13229400.2020.1766542>
- Vahedi, H., & Eghbali, A. (2023). Predicting marital satisfaction based on attitude towards spirituality and resilience in the spouses of veterans with post-traumatic stress disorder. *Military Psychology*, 14(1), 173-191. (in persian)
- Westland, J. C. (2010). Lower bounds on sample size in structural equation modeling. *Electronic commerce research and applications*, 9(6), 476-487. <https://doi.org/10.1016/j.elerap.2010.07.003>
- Yang, Y., & Wang, C. (2023). Research on the effects of family rituals on subjective well-being of Chinese college students. *Current Psychology*, 42(32), 28549-28563. <https://doi.org/10.1007/s12144-022-03858-6>
- Zarei S. (2019). The Mediating role of Mindfulness in Relation Hardiness and Forgiveness and Marital Adjustment Married Women in Tehran. *Rooyesh*. 8(5), 179-186. (in persian)
- Ziapour, A., Hajiazizi, A., Ahmadi, M., & Dehghan, F. (2023). Effect of short term dynamic psychotherapy on sexual function and marital satisfaction in women with depression: Clinical trial study. *Health Science Reports*, 6(6), e1370. <https://doi.org/10.1002/hsr2.1370>
- Zohaib, M, & Shahida, S.(2024). Investigating Gender Disparities in the Relationships between Psychological Hardiness and Subjective Well-being in Cardiac Patients: The Mediating Role of Resilience. *Annals of King Edward Medical University*, 30(1). <https://doi.org/10.21649/akemu.v30i1.5056>